

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 22
2513 AA DEN HAAG

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**
Directie Energiemarkt en
Innovatie

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ezk

Datum 8 maart 2018
Betreft Vragen inzake de wijziging van de EU-aardgasrichtlijn

Ons kenmerk
DGETM-EI / 18030366

Uw kenmerk
162391u

Geachte Voorzitter,

Met uw brief van 30 januari jl. (kenmerk 162391u) heeft u mij vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van GroenLinks toegestuurd over en bij het voorstel van de Europese Commissie tot wijziging van de EU-aardgasrichtlijn¹ en het over dat voorstel opgestelde BNC-fiche². Met deze brief doe ik u mijn reactie op deze vragen en opmerkingen toekomen. Ik zal daarbij de volgorde van uw brief aanhouden.

Derogatie bepalingen

Zoals de leden van de fractie van GroenLinks opmerken kent het voorstel derogatiebepalingen. Het gaat dan onder meer om derogatie van de ontbundelingsvereisten, de toegangsvereisten en de bevoegdheden van de toezichthouder t.a.v. de tariefsbepaling. De derogatiebepalingen hebben betrekking op bestaande pijpleidingen met derde landen, en op nog aan te leggen pijpleidingen. Welke criteria de Commissie bij de aanleg van nieuwe pijpleidingen zal hanteren is nog onduidelijk. Het enige dat het voorstel aangeeft is dat een ontheffing tijdelijk van aard zal zijn en dat een derogatie niet ten koste mag gaan van de mededinging op of de efficiënte werking van de interne markt voor aardgas of van de energievoorzieningszekerheid van de Unie.

Insteek BNC-fiche

De leden van de fractie van GroenLinks geven aan verbaasd te zijn over de negatieve reactie in het BNC-fiche en achten deze strijdig met mijn streven naar vermindering van het gebruik van gas en een toekomst zonder gas. Ik zie deze strijdigheid niet. Het kabinet zet inderdaad in op een vermindering van het gebruik van gas. Waar het hier om gaat is dat het kabinet zich niet kan vinden in de voorgestelde verschuiving van bevoegdheden van de lidstaten naar de Commissie. Verder acht het kabinet het niet reëel dat derde landen die gas via pijpleidingen naar de EU exporteren bereid zijn Europese regelgeving in volle omvang te implementeren. Derde landen bepalen, net als EU-lidstaten, zelf hoe zij hun energiebronnen exploiteren en energiesysteem inrichten. Bovendien heeft het voorstel geen consequenties voor derde landen die gas in de vorm van vloeibaar

¹ Voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 2009/73/EG betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor gas; COM(2017) 660.

² Kamerstukken I, 22.112, HM.

gas (LNG) naar de EU exporteren, waardoor een onderscheid tussen verschillende vormen van gas zou worden gemaakt, zonder dat de Europese Commissie dit onderscheid rechtvaardigt. Vanwege deze en andere in het BNC-fiche genoemde redenen staat het kabinet kritisch tegenover het voorstel tot aanpassing van de Gasrichtlijn. Om deze redenen heeft het kabinet, net als andere lidstaten, de Commissie dringend verzocht om alsnog een impact assessment op te stellen.

Nord Stream 2

Wat betreft de mogelijke aanleg van Nord Stream 2 merken de leden van de fractie van Groen Links op dat ik voorstander zou zijn van dit project. Dat is niet correct. Het kabinet heeft een neutraal standpunt ingenomen ten aanzien van Nord Stream 2. Zoals aangegeven in het BNC-fiche ziet het kabinet Nord Stream 2 als een commercieel project waarin wordt geïnvesteerd door marktpartijen. Of Nord Stream 2 leidt tot een groter aandeel van Russisch gas op de Europese markt zoals wordt gesteld door de leden van de fractie van GroenLinks, is onzeker. De totale gasvraag van de EU zal naar verwachting niet toenemen door de aanleg van een pijpleiding, de pijpleiding kan wel leiden tot een grotere flexibiliteit. Meer toezicht op de aanleg van nieuwe pijpleidingen acht ik niet noodzakelijk. Wel acht ik diversificatie van bronnen, leveranciers en aanvoerroutes van belang.

Wat betreft de afbouw van het gasverbruik en de toename van de inzet op CO₂-reductie geldt dat vooral op dat laatste vlak de EU een ambitieus beleid voorstaat, dat door het kabinet wordt gesteund.

Overschot aan importcapaciteit

Door de leden van de fractie van GroenLinks wordt gewezen op het bestaande overschot aan importcapaciteit, ook wat betreft faciliteiten voor de invoer van LNG. Deze importcapaciteit is het gevolg van investeringen van private partijen en maakt de door de EU gewenste diversificatie van bronnen, leveranciers en aanvoerroutes van gas mogelijk. Ik zie geen rol voor de overheid bij het bevorderen dan wel afbouwen van importcapaciteit.

Brexit

De leden van de fractie van GroenLinks merken op dat ik in het BNC-fiche zou hebben geschreven dat het voorstel van de Commissie negatief zal uitwerken op de pijpleiding tussen Nederland en het Verenigd Koninkrijk. Dat is niet het geval. In het BNC-fiche heb ik aangegeven dat Nederland in het geval van een Brexit zijn bevoegdheid over deze pijpleiding mogelijk kwijt raakt, maar dat dat in dit specifieke geval niet negatief hoeft te zijn.

Relatie gasrotonde

De leden van de fractie van GroenLinks vragen in hoeverre de investeringen in de gasrotonde een rol hebben gespeeld bij de beoordeling van het voorstel. De investeringen in de gasrotonde hebben hierbij geen rol gespeeld. Het kabinet heeft het voorstel op zijn merites beoordeeld zoals hiervoor onder "Insteek BNC-fiche" is aangegeven. Overigens verwacht ik dat het voorstel, mocht het in één of

andere vorm toch van kracht worden, geen betekenis zal hebben voor het transport van gas door Nederland.

Betekenis voor investeerders

De leden van de fractie van GroenLinks geven aan behoefte te hebben aan een nadere toelichting op de door het kabinet genoemde onzekerheid voor investeerders. Deze onzekerheid geldt eerst en vooral voor investeerders in bestaande pijpleidingen. Zij worden met nieuwe regels geconfronteerd, maar zijn geen partij bij de afspraken die met derde landen worden gemaakt over de wijze waarop deze regels voor hen van toepassing zijn.

Daarnaast zijn er pijpleidingen die nu worden aangelegd en al ontheffingen hebben. Omdat deze pijpleidingen mogelijk pas operationeel worden na eventuele inwerkingtreding van het voorstel is het echter de vraag of deze ontheffingen dan nog geldig zullen zijn.

Europese infrastructuur en subsidies

Tot slot wijzen de leden van de fractie van GroenLinks op investeringen in de infrastructuur voor fossiele brandstoffen en vragen zij mij om een reactie. Via het programma Trans-Europese Netwerken – Energie (TEN-E) wordt op niveau van de EU gewerkt aan de versterking van de energie-infrastructuur van de EU. Hieronder vallen, naast investeringen in infrastructuur voor hernieuwbare energie, ook investeringen in de fossiele infrastructuur, bijvoorbeeld in Zuidoost-Europa. Daarbij moeten overigens de volgende opmerkingen worden gemaakt:

- De ondersteuning die vanuit het TEN-E programma wordt geboden betreft eerst en vooral de vergunningverlening. Projecten die deel uitmaken van het TEN-E programma hebben recht op versnelde procedures, vergelijkbaar met de Nederlandse Rijkscoördinatieregeling.
- Financiële ondersteuning, in de vorm van onder meer subsidies en leningen, maakt geen onderdeel uit van het TEN-E programma. Wel kunnen TEN-E projecten een beroep doen op de gelden die beschikbaar zijn in het kader van de Connecting European Facility. Lang niet alle projecten maken daar gebruik van en het is ook geen gegeven dat een verzoek om financiële ondersteuning wordt gehonoreerd.
- De selectie van de TEN-E projecten vindt plaats via een uitgebreide procedure waarbij lidstaten, toezichthouders en netbeheerders zijn betrokken en waarin ook ruimte is voor de inbreng van belanghebbenden en niet-gouvernementele organisaties.

Voor wat betreft het plan voor een North Sea Grid waarvan de leden van de fractie van GroenLinks melding maken, geldt dat ik de verdere uitwerking van dat plan van groot belang acht voor de verduurzaming van onze energiehuishouding en ik verleen dan ook alle steun aan verder onderzoek en uitwerking. Dit doe ik o.a. binnen de samenwerking met andere Noordzeelanden die voortvloeit uit de ondertekening van de Politieke Verklaring voorafgaand aan de Energieraad van 6 juni 2016. De Tweede Kamer is daar per brief van 21 juni 2016 over geïnformeerd (Kamerstukken II, 21 503-33, nr. 606) . Ook kan ik u melden dat er

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**
Directie Energiemarkt en
Innovatie

vanuit de EU aandacht is voor de ontwikkeling van een North Sea Grid en dit ook via de Projects of Common Interest wordt ondersteund.

Ons kenmerk
DGETM-EI / 18030366

Eric Wiebes
Minister van Economische Zaken en Klimaat